ସର୍ବରୋଗହରା । ଏଥିରେ ବହୁ ଔଷଧୀୟ ଗୁଣ ରହିଥିବାରୁ ଆୟୁର୍ବେଦୀୟ ଚିକିତ୍ସାରେ ଏହା ବହୁ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ । ଏଥିରେ ଧାର୍ମିକ ମହତ୍ତ୍ୱ ରହିଛି । ଭଗବାନ ଶାଳଗ୍ରାମ ନାରାୟଣ ସ୍ୱରୂପ ଅଟନ୍ତି । ତୁଳସୀ ବିନା ତାଙ୍କର କୌଣସି ପୂଜା ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ନୈବେଦ୍ୟ ଆଦି ଅର୍ପଣ ସମୟରେ ମନ୍ତ୍ରୋଚ୍ଚାରଣ ଓ ଘଣ୍ଟାନାଦ ସହିତ ତୁଳସୀ ଜଳ ସମର୍ପଣ ହିଁ ଉପାସନାର ମୁଖ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ବୋଲି ଗଣନା କରାଯାଏ ।

ମୂଳେ ତୋର ଗଙ୍ଗା ଡ଼ାଳେ ତୋର ବିଷ୍ଣୁ
ପତ୍ରେ ଦେବତାଙ୍କ ବାସ
ତୋ ପତ୍ର ପଡ଼ିଲେ ମଣୋହି ହୁଅଇ
କହଇ ଗୋଲଖ ଦାସ ।

ମନୁଷ୍ୟର ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ ମୁଖରେ ତୁଳସୀ ଜଳ ଦିଆଯାଏ । ଦାହ ସମୟରେ ତୁଳସୀ କାଠ ଜୁଇରେ ପକାଯାଏ । ତୁଳସୀ ମାଳାକୁ ଭକ୍ତମାନେ ବିଶେଷରେ ବୈଷ୍ଣବମାନେ ଗଳାରେ ଧାରଣ କରିଥାନ୍ତି । ତୁଳସୀଙ୍କୁ ବର୍ଷ ସାରା ପୂଜା କରାଯାଏ, କିନ୍ତୁ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ ଏହାର ମହତ୍ତ୍ୱ ବ୍ରତୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରହିଥାଏ । ଦେବଦେବୀମାନଙ୍କୁ ଦେୟ ବିଭିନ୍ନ ପୁଷ୍ପ, ପତ୍ର ଆଦି ନଖ ନଲଗାଇ ଟିପରେ ଚୟନ କରିବାର ବିଧି ରହିଛି, ବିଶେଷରେ ତୁଳସୀ ଓ ବେଲପତ୍ର । ତୁଳସୀଙ୍କୁ ସାତଦିନ ଓ ବେଲପତ୍ରଙ୍କୁ ତିନି ଦିନ ରଖି ଲାଗିକଲେ ଏହା ମାରା ହୋଇନଥାଏ । ସଂକ୍ରାନ୍ତି, ଅମାବାସ୍ୟା, ଦ୍ୱାଦଶୀ ତିଥି, ସନ୍ଧ୍ୟା ଓ ରାତ୍ରରେ ତୁଳସୀ ଚୟନ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ନିଷେଧ ରହିଛି । ଗଣେଶଙ୍କୁ ତୁଳସୀ ଦେବା ନିଷେଧ ।

ରଜଗୁଣରୁ ଧାତ୍ରୀ ଓ ତମ ଗୁଣରୁ ମାଳତୀ ବୃକ୍ଷର ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଅଛି । ଅଁଳା ପବିତ୍ର ବୃକ୍ଷ ରୂପେ ପୂଜା ପାଇଲେ ଓ ଅତିପ୍ରିୟ ହୋଇ ଦୈନିକ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ସେବାରେ ଡାଳ ପତ୍ର ବ୍ୟବହାର ହେଲେ । କାର୍ତ୍ତିକ ଶୁକ୍ଳ ନବମୀ ତିଥିକୁ ପବିତ୍ର ଅଁଳା ନବମୀ କୁହାଯାଏ । ବିଶେଷରେ ଏହି ଦିନ ଅଁଳା ଡ଼ାଳପତ୍ର ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଲାଗିହୁଏ । ଏହିଦିନ ଅଁଳା ବୃକ୍ଷ ଜଗଦ୍ଧାତ୍ରୀ (ଦୁର୍ଗା) ରୂପେ ସର୍ବତ୍ର ପୂଜା ପାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମାଳତୀ ତମଗୁଣୀ ହେତୁ ବିଷ୍ଣୁ ତାହାକୁ ଅରଣ୍ୟରେ ତ୍ୟାଗ କଲେ । ଏହା କେବଳ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଶୟନ କାଳରେ ରାତ୍ରିରେ ଲାଗି ହୁଏ । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ବଡ଼ସିଂହାର ବେଶରେ ରାତ୍ରିରେ ମାଳତୀ ଲାଗି ହୁଏ ।

ଏ.ଏଲ–୫୩
ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ନଗର
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ମୋ ଦେଶ

ଇଂ ଭାଗିରଥି ସେଠୀ

ମୋ ଦେଶ ଅଟଇ ସୁଜଳା ସୁଫଳା
ଭାରତ ତାହାର ନାଆଁ
ମୋ ଦେଶ ମାଟିରେ ସୁନା ଫଳିଥାଏ
ହସେ ମୋ ସହର ଗାଆଁ ।

ମୋ ଦେଶର ଯେତେ କଳକାରଖାନା
ମୋ ଦେଶ ଗୌରବ ସେହି
ମୋ ଦେଶର ନଦୀ ଗଙ୍ଗା ଗୋଦାବରୀ
କୁଳୁ କୁଳୁ ଯାଏ ବହି ।

ମୋ ଦେଶରେ ଅଛି ଗୀର୍ଜା ମସ୍‌ଜିଦ୍
ମନ୍ଦିର ବୌଦ୍ଧ ପୀଠ
ମୋ ଦେଶ ମଣିଷ ପଢେ ବାଇବେଲ୍
ଗୀତା କୋରାନ୍‌ର ପାଠ ।

ସର୍ବ ଧର୍ମର ସମନ୍ୱୟ ଏଠି
ଭେଦଭାବ କିଛି ନାହିଁ
ଏକଜୁଟ ହେଉ ଭାରତୀୟ ଆମେ
ଶତ୍ରୁର ସାମନା ପାଇଁ ।

ମୋ ଦେଶେ ଜନମ ହୋଇଛନ୍ତି କେତେ
ସାଧୁ ସନ୍ଥ ମହାବୀର
ଗାନ୍ଧୀ, ଗୋପବନ୍ଧୁ, ନେହେରୁ ଏ ଦେଶେ
ରଖିଲେ ଦେଶର ଶିର ।

ମୋ ଦେଶ ଚାଲିଛି ପ୍ରଗତିର ପଥେ
ହୋଇ ଆମେ ଅଗ୍ରଗତି
ମୋ ଦେଶ ଗୌରବ ବିଶ୍ୱେ ବିରାଜୁଛି
ଦେଖି ତା ଅହିଂସା ନୀତି ।

ବିଡିଏ କଲୋନୀ, ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରପୁର
ଭୁବନେଶ୍ୱର